

10.08.2015

Kaj/1

§ 713

Valtuutettu Jukka Relanderin toivomusponsi; Keskustakirjaston rakentamisen myötä ei supisteta lähikirjastoverkkoa

HEL 2015-001486 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 28.1.2015 (32 §) hyväksymän toivomusponnen (Jukka Relander) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Relander Jukka, toivomusponsi 3, Kvsto 28.1.2015 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 28.1.2015 (32 §) keskustakirjaston hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

Kun valtuusto hyväksyy keskustakirjastosuunnitelman, valtuusto samalla edellyttää, että selvitetään miten kaupungin kirjastotoimi voidaan järjestää niin, että keskustakirjaston rakentamisen myötä lähikirjastoverkkoa ei supisteta ja niille taataan riittävät henkilöstöresurssit, jotta kirjasto säilyy jatkossakin helposti saavutettavana lähipalveluna. (Jukka Relander)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen

selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta viittasi lausunnossaan kaupunginvaltuuston vuodelle 2015 hyväksymään talousarvioon, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Keskustakirjastohankkeen toteutuessa, vähintään puolet käyttötalouden toimintamenojen nousupaineesta katetaan kirjastotoimen toimintamenojen sisältä tai uusilla kirjastotoimen ulkopuolisilla tulolähteillä. Käyttötalouden kulujen nousun estämiseksi etsitään ulkoisia rahoituskanavia. Samalla tavoitteeksi asetetaan, että kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla lisätään vuotuisia tuloja.

Kaupunginkirjasto hakee lausuman edellyttämää tehokkuutta toimintaansa sekä sisäisesti että yhteistyöllä muiden kirjastojen kanssa useilla hankkeilla. Kohteina ovat kaикentasoiset työprosessit ja logistiikka. Tehokkuuden lisäksi tärkeä tavoite on vapauttaa ammatillaiset rutiinitöistä sisältöjen esittelyyn ja käyttäjien monipuolisempaan kohtaamiseen. Muun muassa työvoimavaltaisen varausten käsittelyn sujuvoittaminen on työn alla jo nyt.

Tavoite on kehittää neljässä vuodessa ratkaisut järjestelmien saamiseksi huippukuntoon vuodeksi 2018. Tulojen lisääminen kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla on keskustakirjaston osalta konkretisoitumassa.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että tehostamistoimia haastavat keskustakirjaston työntekijätarpeen lisäksi muuttuvat ja uudet työtehtävät: henkilökunnan työpanosta tarvitaan yhä enemmän muun muassa kansalaisten mediataitojen tukemiseen yleensä ja ensisijaisesti eniten neuvontaa ja opastusta tarvitsevien palveluun. Kirjastolla on päivittäin ilmenevä sosiaalinen tilaus heikoimmassa asemassa olevien kansalaistaitojen tukemiseen.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa myös, että pidemmällä tähtäimellä kaupungin kasvu esimerkiksi Östersundomissa ja Länsisatamassa on niin merkittävää, että myös kirjastoverkkoa on laajennettava.

Kaupunginkirjaston keväällä 2014 teettämän arvion mukaan keskustakirjasto vähentää Kallion, Pasilan ja Töölön kirjastojen käyttöä. Rikhardinkadun ja kauempana sijaitsevien kirjastojen käyttöön uudella kirjastolla ei näytä olevan vaikutusta. Lauttasaaren kirjaston

kävijämäärät vähenevät myös, mutta pääasiassa Länsimetron valmistumisen mahdollistaman Tapiolaan suuntautuvan asioinnin vuoksi.

Selvityksen mukaan Helsingin kaikkien kirjastojen käyntimäärien nettokasvu olisi keskustakirjaston valmistuttua noin 1,25–1,45 miljoonaa. Sen mukaan keskustakirjaston kävijätavoite 10 000 käyntiä päivässä voi toteutua.

Esittelijä viittaa vielä kaupungin strategiaohjelmaan vuosille 2013–2016, jossa todetaan, että keskustakirjastoa viedään eteenpäin yhteistyössä valtion ja muiden toimijoiden kanssa vaarantamatta lähikirjastoverkkoa. Samoin ohjelmassa todetaan, että kulttuuri- ja kirjastopalveluiden saatavuutta edistetään kehittämällä sähköisiä palveluja ja viemällä niitä erilaisiin kaupunkitiloihin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Relander Jukka, toivomusponsi 3, Kvsto 28.1.2015 asia 9

Tiedoksi

Toivomusponnen esittäjä
Kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 21.04.2015 § 51

HEL 2015-001486 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin talousarvion vuodelle 2015 kokouksessaan 12.11.2014. Talousarviossa todetaan:

”Keskustakirjastohankkeen toteutuessa, vähintään puolet käyttötalouden toimintamenojen nousupaineesta katetaan kirjastotoimen toimintamenojen sisältä tai uusilla kirjastotoimen

ulkopuolisilla tulolähteillä. Käyttötalouden kulujen nousun estämiseksi etsitään ulkoisia rahoituskanavia ja pyritään muodostamaan keskustakirjastosta hallintomalliltaan säätiö, mikäli perusteltua. Samalla tavoitteeksi asetetaan, että kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla lisätään vuotuisia tuloja”.

Kaupunginkirjasto hakee lausuman edellyttämää tehokkuutta toimintaansa sekä sisäisesti että yhteistyöllä muiden kirjastojen kanssa useilla hankkeilla. Kohteina ovat kaикentasoiset työprosessit ja logistiikka. Tehokkuuden lisäksi tärkeä tavoite on vapauttaa ammatillaiset rutiinistöistä sisältöjen esittelyyn ja käyttäjien monipuolisempaan kohtaamiseen. Muun muassa työvoimavaltaisen varausten käsittelyn sujuvoittaminen on työn alla jo nyt.

Tavoite on kehittää neljässä vuodessa ratkaisut järjestelmien saamiseksi huippukuntoon vuodeksi 2018. Tulojen lisääminen kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla on keskustakirjaston osalta konkretisoitumassa.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että tehostamistoimia haastavat keskustakirjaston työntekijätarpeen lisäksi muuttuvat ja uudet työtehtävät: henkilökunnan työpanosta tarvitaan yhä enemmän muun muassa kansalaisten mediataitojen tukemiseen yleensä ja ensisijaisesti eniten neuvontaa ja opastusta tarvitsevien palveluun. Kirjastolla on päivittäin ilmenevä sosiaalinen tilaus heikoimmassa asemassa olevien kansalaistaitojen tukemiseen.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa myös, että pidemmällä tähtäimellä kaupungin kasvu esimerkiksi Östersundomissa ja Länsisatamassa on niin merkittävää, että myös kirjastoverkkoa on laajennettava.

Lisäksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että valtuuston 12.11.2014 edellyttämä selvitys keskustakirjaston mahdollisesta säätiöittämisestä ja muista talouden uudelleenjärjestelyistä on käynnistynyt.

Käsittely

21.04.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Risto Kolanen: Esitän perustelemattomana poistettavaksi lausunnon kolmannen kappaleen viimeisen virkkeen, joka kuuluu: Keskustakirjastossa myös logistiikan ulkoistaminen on välttämätöntä, sillä sen hoito vie nykyisellään henkilökunnan työajasta noin 20–25 prosenttia.

PERUSTELUJA:

Tällaista kirjausta ei voida tehdä valtuutetun hyvää tarkoittavaan toivomusponteen annettavan vastauksen muodossa, ikään kuin ohimennen. Ponsi vastaa lautakunnassa pariinkin kertaan tehtyä linjausta siitä, että keskustakirjaston rakentamisen myötä lähikirjastoverkkoa ei supisteta ja niille taataan riittävät henkilöstöresurssit, jotta kirjasto säilyy jatkossakin helposti saavutettavana lähipalveluna.

Logistiikan ulkoistamiseen täytyy todella olla laajalla henkilöstö- ja kirjasto-otoksella hyvin tutkitut perustelut, jotka eivät jätä mitään arvailujen varaan. Ulkoistaminen on monessa tapauksessa tullut kalliimmaksi ja ennen kaikkea etäännytynyt käyttäjistä eli huonontanut palvelua.

Näin iso asia on tietysti ensin selvitettävä ja tuotava, jos tarvetta sille löytyy, erillisenä valmisteltuna asiana lautakunnalle ja niin, että henkilökunnan yhteistä mielipidettä kuullaan normaalin yhteistoimintamenettelyn tavalla.

Selvitykseen kuuluvat esim. henkilökuntamäärän arvio laajemmalla otannalla, mahdolliset uudet tekniset ratkaisut logistiikan vähentämiseksi, ja arvio mitä logistiikan ulkoistaminen maksaa ja siis lisää menoja eikä tuloja, ja johtaako päätös ulkoistamisesta työntekijöiden irtisanomiseen, mikä ei ole kaupungin linjan mukaista.

Selvityksessä on myös tutkittava, voiko henkilökuntaa voidaan käyttää joustavammin kuin ulkoa ostettuja työntekijöitä, sillä ulkopuolisesta yrityksestä hankittu työtyöntekijä tekee ainoastaan sen, mistä on sopimuksessa sovittu. Tulevaisuuden trendi kirjastossa on monipuolinen osaaminen. Pelkkää mekaanista logistiikkatyötä tekevät henkilöt ovat askel taaksepäin, eikä pelkän yksitoikkoisen logistiikkatyön tekeminen ole työhyvinvoinnin näkökulmasta mielekästä.

Kannattajat: Sami Muttilainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Esitän perustelemattomana poistettavaksi lausunnon kolmannen kappaleen viimeisen virkkeen, joka kuuluu:

Keskustakirjastossa myös logistiikan ulkoistaminen on välttämätöntä, sillä sen hoito vie nykyisellään henkilökunnan työajasta noin 20–25 prosenttia.

PERUSTELUJA: Tällaista kirjausta ei voida tehdä valtuutetun hyvää tarkoittavaan toivomusponteen annettavan vastauksen muodossa, ikään kuin ohimennen. Ponsi vastaa lautakunnassa pariinkin kertaan

tehtyä linjausta siitä, että keskustakirjaston rakentamisen myötä lähikirjastoverkkoa ei supisteta ja niille taataan riittävät henkilöstöresurssit, jotta kirjasto säilyy jatkossakin helposti saavutettavana lähipalveluna.

Logistiikan ulkoistamiseen täytyy todella olla laajalla henkilöstö- ja kirjasto-otoksella hyvin tutkitut perustelut, jotka eivät jätä mitään arvailujen varaan. Ulkoistaminen on monessa tapauksessa tullut kalliimmaksi ja ennen kaikkea etäännytynyt käyttäjistä eli huonontanut palvelua.

Näin iso asia on tietysti ensin selvitettävä ja tuotava, jos tarvetta sille löytyy, erillisenä valmisteltuna asiana lautakunnalle ja niin, että henkilökunnan yhteistä mielipidettä kuullaan normaalin yhteistoimintamenettelyn tavalla.

Selvitykseen kuuluvat esim. henkilökuntamäärän arvio laajemmalla otannalla, mahdolliset uudet tekniset ratkaisut logistiikan vähentämiseksi, ja arvio mitä logistiikan ulkoistaminen maksaa ja siis lisää menoja eikä tuloja, ja johtaako päätös ulkoistamisesta työntekijöiden irtisanomiseen, mikä ei ole kaupungin linjan mukaista. Selvityksessä on myös tutkittava, voiko henkilökuntaa voidaan käyttää joustavammin kuin ulkoa ostettuja työntekijöitä, sillä ulkopuolisesta yrityksestä hankittu työtyöntekijä tekee ainoastaan sen, mistä on sopimuksessa sovittu. Tulevaisuuden trendi kirjastossa on monipuolinen osaaminen. Pelkkää mekaanista logistiikkatyötä tekevät henkilöt ovat askel taaksepäin, eikä pelkän yksitoikkoisen logistiikkatyön tekeminen ole työhyvinvoinnin näkökulmasta mielekästä.

Jaa-äännet: 2

Johanna Sydänmaa, Timo Vuori

Ei-äännet: 6

Jaana Alaja, Verna Castren, Risto Kolanen, Toivo Laitinen, Sami Muttilainen, Juha-Pekka Väisänen

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Päivi Storgård

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Pirjo Lipasti, johtava suunnittelija, puhelin: 310 85592
pirjo.lipasti(a)hel.fi

Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi